

Logosha R. V.
Pidvalna O. G.
Vinnytsia National Agrarian University

THE MODERN STATE OF ACTIVITY OF GREENHOUSE FACILITIES IN THE MARKET OF VEGETABLE PRODUCTS IN UKRAINE

Summary

In the article, the modern state of activity of greenhouse facilities in the conditions of the market economy is considered. Features of the functioning of greenhouse facilities in the market of vegetable products in Ukraine are determined and investigated. Basic directions of development of greenhouse facilities in the process of transformation of the economic system taking into account domestic features and development trends of the market of vegetable products in Ukraine are substantiated.

Keywords: vegetables of closed ground, greenhouse facilities, market of vegetable products, industry of vegetable-growing.

УДК 332.02

Полчанов А. Ю.
Житомирський державний технологічний університет

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Статтю присвячено вивченню постконфліктного відновлення національної економіки. Обґрунтовано теоретичні основи функціонування механізму відновлення національної економіки від військового конфлікту. За результатами узагальнення публікацій із цієї тематики вивчено пріоритети державної політики у подоланні економічних наслідків бойових дій, зокрема у сфері зайнятості, модернізації промислового потенціалу, стимулювання ділової активності, впровадження інновацій. Виділено шість складників механізму постконфліктного відновлення національної економіки (нормативно-правове, фінансове, організаційне, інформаційне, кадрове та науково-методичне забезпечення), а також вивчено взаємозв'язок між ними. Не залишилася поза увагою оцінка розробленої Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України з огляду на сучасний економічний стан країни.

Ключові слова: військові конфлікти, економічний розвиток, механізм, національна економіка, постконфліктна економіка.

Постановка проблеми. Відбудова зруйнованої військовим конфліктом економіки є однією з ключових проблем, розв'язання якої може визначити успіх усього комплексу відновлювальних заходів. Водночас основні реформи у цій сфері мають розпочинатися після завершення активних бойових дій. Як свідчить досвід Косово, залучення іноземних інвестицій, необхідних для стимулювання економічного зростання, може ускладнюватися через невизначеність остаточного статусу регіону та низький рівень захисту прав власності [20]. Саме тому досить актуальним є вивчення механізму відновлення економіки після завершення військових конфліктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії та практики постконфліктної економіки було зроблено вже згаданими в наших попередніх публікаціях [9; 10] закордонними дослідниками: Т. Аддісоном [14], Г. Кастілло [17], П. Кольєром та А. Хоеффлер [16], а також іншими аналітиками міжнародних організацій та профільних установ провідних країн світу, вченими та експертами. У вітчизняному академічному середовищі питання подолання наслідків військового конфлікту та забезпечення економічного зростання привертає увагу все більшого числа науковців, зокрема О.С. Власюка [2], В.М. Геєця [3], Л.В. Дейнеко [4], О.М. Шарова [13] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом із тим недостатньо висвітленими є основи функціонування механізму відновлення економіки після бойових дій, а висунуті пропозиції, акцентовані на таких найбільш прі-

оритетних для України напрямках, як промисловість, транспортна інфраструктура, міжнародна фінансова підтримка, неповною мірою розкривають можливі форми і методи підтримки процесів післявоєнної відбудови у цілому, а також імовірні ризики та можливості для економічного розвитку.

Мета статті полягає у розкритті змісту механізму постконфліктного відновлення національної економіки крізь призму основних його складників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи процес становлення демократії у постконфліктних країнах, Т. Флорес та І. Нооруддін дійшли висновку, що економічний успіх залежить від таких факторів, як політичні перетворення, підтримка міжнародних донорів, особливо в перші роки, та результативність військових операцій (перемога однієї зі сторін порівняно з мирними договорами знижує ймовірність повторення конфлікту) [18, с. 25].

Вивчаючи постконфліктні ризики, група науковців під керівництвом П. Кольєра [15], дійшла висновку, що на зниження ризику виникнення конфліктів у цілому впливають економічний успіх відповідної країни, витрати ООН на підтримку миру, присутність миротворчих сил. Вплив економічного розвитку на схильність постконфліктних країн до повторення бойових дій, на нашу думку, найбільш яскраво демонструє такий графік (рис. 1).

Аналізуючи дані про військові конфлікти та макроекономічну статистику, М. Хумпхрейс та А. Варшней виявили залежність між імовірністю появи нового конфлікту та рівнем ВВП на душу населення. Так, для країн, у яких значення остан-

нього є меншим за 250 дол. США, вірогідність початку нового збройного протистояння протягом перших п'яти років є більшою за 15% [19, с. 9].

На думку аналітиків міжнародних організацій, економічне відновлення є ключовим компонентом політики подолання наслідків конфлікту в Україні [7, с. 34]. Відповідно до цього, розрізняють п'ять його складників, що потребують різних обсягів фінансування (табл. 1.).

На думку О.С. Власюка, економічними пріоритетами для України, що потребуватимуть міжнародної фінансової допомоги, у промисловості, сільськогосподарському виробництві та транспортній інфраструктурі є такі (рис. 2).

Не применшуючи внесок цих галузей у сучасну економіку, О.М. Шаров вважає більш доцільним акцентуватися на розвитку «економіки знань» та інноваційної економіки [13, с. 26]. Такий підхід є досить перспективним з огляду на післявоєнний шлях розвитку Японії, Південної Кореї, Німеччини та наявний в Україні науково-технічний потенціал.

На думку В.М. Гееця, важливою є також підтримка торгівлі, зокрема за рахунок спрощення доступу до ринків країн ЄС, Канади, США, трансферу технологій та створення експортно-кредитного агентства для координації різних форм допомоги зі сторони міжнародних донорів, держави [3, с. 10]. Не оминув автор і необхідність поліпшення інвестиційного клімату завдяки реформам у сфері оподаткування, захисту прав споживачів, дерегуляції бізнесу та боротьби з корупцією.

У спільній статті закордонних економістів українського походження «Послезавтра: що делать с разрушенным Донбассом после войны» [1] дослідники визначили найбільш актуальні для українського уряду конкретні кроки, зокрема економічного характеру, зміст яких представлено в табл. 2.

Проте науковці не повною мірою розкрили всі аспекти ймовірного функціонування постконфліктної економіки України. З огляду на це, детальнішу увагу нами було приділено механізму постконфліктного відновлення національних еко-

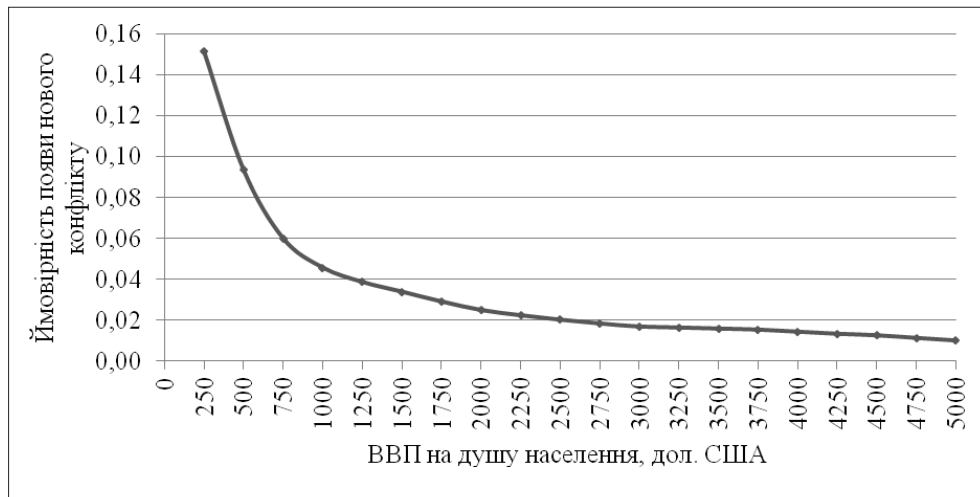

Рис. 1. Зв'язок між ймовірністю появи нових конфліктів та ВВП на душу населення

Джерело: складено за [19, с. 9]

Таблиця 1

Рекомендації щодо економічного відновлення

№ з/п	Складник компоненту	Мета	Вартість заходів
1	Підтримка створення зайнятості	Підтримка створення зайнятості для внутрішньо переміщених осіб, приймаючих громад та інших осіб, постраждалих від конфлікту, шляхом цілісного підходу, що поєднує поліпшення доступу до ринку праці, навчання, короткострокові можливості для праці та зміцнення інституційної спроможності державних служб зайнятості	40 млн. дол. США
2	Продуктивні сили та засоби до існування	Підтримка розвитку продуктивних сил та допомога цільовим групам щодо задоволення їхніх негайних потреб шляхом програм і засобів до існування, які розширюють можливості та залучають до продуктивної економічної діяльності	33 млн. дол. США
3	Місцеве економічне планування	Допомога в мобілізації місцевих ресурсів для відновлення продуктивних та інклюзивним шляхом через проектування та впровадження ініціатив місцевого самоврядування, що можуть забезпечити рішення щодо невідкладних потреб громад із використанням наявних місцевих ресурсів та вдосконаленого процесу планування місцевого розвитку	7,5 млн. дол. США
4	МСП (мале та середнє підприємництво) та приватний сектор	Створення середовища, яке уможливило б бізнес отримувати доходи, створювати робочі місця, створення нових та зростання наявних підприємств	30 млн. дол. США
5	Фінансові послуги	Сприяння забезпеченню доступу до базових фінансових послуг шляхом запровадження програм позик для МСП та інших допоміжних заходів для стабілізації надання фінансових послуг загалом та підтримки розвитку МСП	25 млн. дол. США

Джерело: побудовано на основі [7, с. 34]

номік від бойових дій. Запропонований нами підхід передбачає виділення кількох складників такого механізму (рис. 3).

Акумуляовані за допомогою різних форм та методів ресурси (фінансові, людські, матеріальні, інформаційні та ін.) використовуються для вирішення найбільш пріоритетних завдань постконфліктного розвитку виходячи з наявних для цього можливостей та загроз для досягнення максимально ефекту.

Одним із найважливіших складників такого механізму є фінансове забезпечення. З позиції міжнародних організацій стратегія фінансування має передбачати такі кроки, як уточнення конкретних потреб, визначення можливих джерел, деталізація інструментів залучення коштів та створення належних інституційних умов [6, с. 66].

Очевидно, що провідну роль у фінансовому забезпеченні постконфліктного відновлення економіки відіграватиме державний бюджет, за рахунок коштів якого вже зараз реалізуються окремі ініціативи. Загалом до можливих інструментів фінансування також відносять [6, с. 8]:

- пряму бюджетну підтримку з боку міжнародних партнерів;
- концентрацію грантового фінансування через спеціально створений цільовий фонд із багатьма партнерами;
- міжнародні позики;
- підтримку фінансового сектору у формі участі в спеціалізованих інструментах та гарантіях;
- механізми сприяння координації з інвестиціями приватного сектору.

Економічні трансформації можуть поглибити наявні конфлікти інтересів ключових суб'єктів фінансових відносин та зумовити появу нових, у зв'язку з чим зростає важливість нормативно-пра-

ЕКОНОМІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПОСТКОНФЛІКТНОЇ УКРАЇНИ

<p>ПРОМИСЛОВІСТЬ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – впровадження енергоефективних технологій та ощадливого споживання енергетичних ресурсів; – реалізація спільних проєктів з екологізації виробництва; – реалізація проєктів з організаційного та фінансового забезпечення приведення української національної системи стандартизації у відповідність до вимог і правил; – розвиток технологій глибокого перероблення сировини у хімічному комплексі 	<p>СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розвиток виробництва органічної продукції; – інвестування у розвиток сільськогосподарського машинобудування; – здійснення спільних досліджень у сфері генетики тварин і селекції рослин; – розроблення та реалізація проєктів технічної допомоги з метою гармонізації національної системи технічного регулювання та стандартів в агропромисловому виробництві до європейських та міжнародних норм 	<p>ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розвиток транспортної інфраструктури за рахунок впровадження інновацій; – впровадження технологій, побудованих на моделюванні інтегрованих транспортних систем; – удосконалення технологій перевезень шляхом розвитку мультимодальних перевезень і формування міжнародних транспортно-логістичних систем; – оновлення рухомого складу транспортної галузі України
---	---	--

Рис. 2. Пріоритети постконфліктного відновлення економіки України

Джерело: побудовано на основі [2]

вової регламентації процесу післявоєнного відновлення.

Забезпечення верховенства права та законності є одним із головних пріоритетів державної політики, особливо на деокупованих територіях, що протягом певного часу знаходилися у правовому вакуумі. Саме в такій ситуації нині перебувають підприємства, фінансові установи та громадяни у невідконтрольних українському уряду регіонах Донецької та Луганської областей та Криму. Відновлення територіальної цілісності однозначно призведе до змін законодавства.

Нормативно-правове забезпечення механізму постконфліктного відновлення національної економіки має забезпечити лібералізацію діяльності бізнесу, поліпшення конкурентоспроможності,

Таблиця 2

Можливі кроки уряду з постконфліктного відновлення економіки

№ з/п	Сфера	Можливі кроки
1	Ліквідація безробіття	<ul style="list-style-type: none"> – максимально залучати безробітних до участі в трудомістких проєктах (принаймні на початковому етапі), таких як розбір завалів, ремонт доріг і житлових будинків, відновлення електро- та телекомунікацій, економічної та соціальної інфраструктур тощо; – відновити зайнятість у державному секторі (лікарні, школи і т. д.); – забезпечити місцеві підприємства держзамовленнями для підвищення зайнятості населення в регіоні і забезпечення максимальної прозорості тендерів у цій сфері; – організувати 1-3-місячні навчальні курси (сантехніків, зварювальників, малярів) для бажаючих змінити професію. Ця система практичного навчання може бути пізніше використана як відправна точка для регіональних ініціатив трансформаційного напрямку (наприклад, від гірничодобувної промисловості до ІТ) і нарощування людського капіталу
2	Стимулювання бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> – надавати субсидії (наприклад, оплачувати частину відсотка за кредит), але банки повинні брати активну участь у забезпеченні високої якості кредитів; – спрямувати частину кредитів державних банків у постконфліктні зони і забезпечити страхування кредитів у цих регіонах; – створити банк розвитку для координації цієї діяльності; – стимулювати мікрофінансування проєктів на Сході України; – використовувати допомогу від Світового банку, Європейського банку реконструкції і розвитку та інших фінансових інститутів для надання дешевих кредитів для бізнесу, який постраждав під час війни; – налагодження державно-приватного партнерства для здійснення інвестиції в інфраструктуру
3	Координація зовнішньої допомоги	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечити прозорість співпраці з донорами; – попередити дублювання витрат коштів шляхом розмежування сфер підтримки (наприклад, у Грузії ЄБРР фінансував будівництво доріг, Всесвітній банк – енерго- і водопостачання тощо)

Джерело: узагальнено на основі [1]

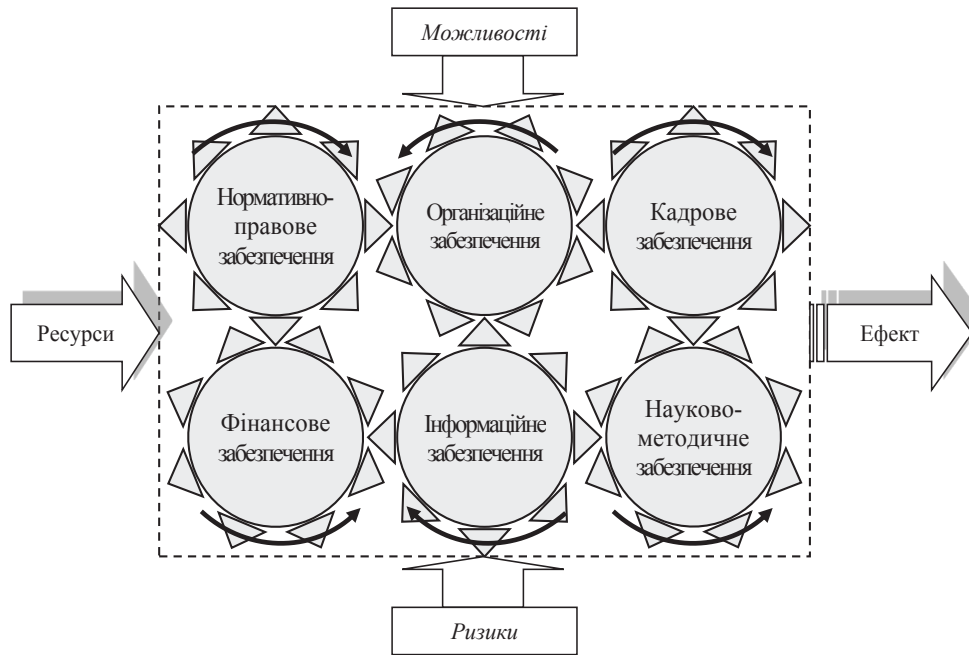

Рис. 3. Механізм постконфліктного відновлення національної економіки

підвищення позицій країни у міжнародних рейтингах з одночасним забезпеченням соціальної захищеності найбільш уразливих верств населення, скорочення диференціації доходів, охороною правопорядку, боротьбою з монополізмом та корупцією.

Злагоджена робота цього складника механізму постконфліктного відновлення має суттєвий вплив на результативність нової урядової політики, яскравим прикладом чого є грошова реформа, зміна законодавства у сфері оподаткування та регулювання цін у післявоєнній Німеччині, результати чого більш відомі як «німецьке економічне диво».

В умовах стрімкого розвитку технологій та збільшення обсягів даних, що характеризують втрати національної економіки від бойових дій та ефект від заходів щодо подолання наслідків останніх, зростає роль інформаційного забезпечення.

В Україні за ініціативи окремих представників регіональної політичної еліти вже створено Єдиний реєстр збитків інфраструктури в зоні проведення антитерористичної операції (www.реєстр.укр), проте вона поки що не інтегрована з іншими базами даних, зокрема Єдиним реєстром внутрішньо переміщених осіб. З огляду на це, досить актуальним є питання створення загальнонаціональної інформаційної бази з питань подолання наслідків військового конфлікту.

Історичний досвід засвідчує доцільність створення окремих структур для реалізації політики з відновлення економіки, що відображає ще один складник механізму – організаційне забезпечення. Цілком імовірно, що в Україні такий орган буде функціонувати на основі вже створеного Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України.

Існування подібних відомств є поширеною світовою практикою, зокрема у країнах колишнього СРСР, на територіях яких мали місце бойові дії.

Вітчизняне міністерство було створено навесні 2016 р. шляхом злиття Держагентства з питань

відновлення Донбасу і Держслужби з питань АР Крим та Севастополя, і до числа основних напрямів його діяльності нині відносять [5]:

- реінтеграцію тимчасово окупованої території та її населення;
- реінтеграцію окремих територій Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень та їх населення;
- подолання наслідків конфлікту;
- гуманітарне співробітництво;
- захист населення під час збройного конфлікту;
- розбудову миру;
- міжнародне співробітництво.

Економічне відновлення, на думку представників цього міністерства та інших розробників Концепції Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України на 2017–2020 рр., передбачається через [11]:

- розвиток спроможності у сфері місцевого економічного планування;
- здійснення структурних змін та надання підтримки мікро-, малому і середньому бізнесу;
- розширення доступу до фінансових послуг, зокрема у сфері кредитування та мікрокредитування;
- забезпечення розвитку промисловості, будівництва, сільського господарства та інших сфер економічної діяльності на засадах інноваційного розвитку та переведення їх на сучасні технологічні платформи;
- створення нових, насамперед високотехнологічних, робочих місць та підвищення рівня зайнятості населення, зростання доходів та забезпечення розширеного відтворення людського потенціалу.

Водночас концепція зосереджена виключно на подоланні наслідків конфлікту на сході країни, оминаючи питання, пов'язані з анексією Криму. Також серед визначених очікуваних результатів таких заходів (рис. 4) відсутні індикатори, що дали б можливість оцінити зрушення у фінансовому секторі, зокрема стабільність валютного курсу, інфляцію тощо.

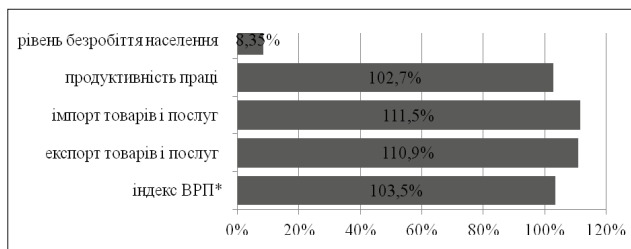

Рис. 4. Очікувані результати виконання Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України, % до попереднього року

*Індекс валового внутрішнього регіонального продукту.

Джерело: складено за [11]

Досі не бачені виклики для української економіки під час бойових дій та після них зумовлюють потребу у фахівцях із відповідним рівнем кваліфікації, знань та досвіду роботи в подібних ситуаціях. З огляду на дефіцит таких спеціалістів в Україні, залучення міжнародних експертів потребуватиме додаткових витрат, проте може мати відчутний ефект у разі залучення їх до підготовки вітчизняних кадрів. Ця ідея частково знайшла відображення у Донецькому національному університеті, де відкрито нову спеціальність «Управління відновленням територій та регіональним розвитком» [12]. Водночас, на нашу думку, вивчення основ постконфліктної економіки (як самостійної дисципліни або окремого модулю у складі інших курсів) має стати

обов'язковим елементом навчальних планів бакалаврів та магістрів у галузі економіки, фінансів та управління.

Виходячи із цього, зростає потреба у формуванні науково-методичного забезпечення відновлення економіки. Слід згадати, що батьком вже згаданого вище німецького економічного дива був Людвіг Ерхард – людина, що мала науковий ступінь та чималий досвід дослідницької роботи, що, на думку сучасників, було вдало використано на практиці [8]. Розвиток вітчизняної економічної думки в напрямі подолання наслідків військових конфліктів уже зараз починає посилюватися за рахунок зростаючої кількості наукових публікацій, зокрема міждисциплінарного характеру.

Висновки. У цілому успішність функціонування механізму постконфліктного відновлення національної економіки залежить від злагодженої роботи всіх його складників.

Точні параметри економічної ситуації, в якій опиниться Україна після завершення бойових дій та відновлення територіальної цілісності, спрогнозувати на даний момент досить важко, водночас початок такого періоду можна використати для вирішення тривалих та гострих проблем у суспільстві. Цей момент може стати переходом на якісно новий рівень економічних відносин та бути відправною точкою для нового етапу розвитку української держави.

Саме тому важливим є вивчення потенціалу країни для реалізації програм постконфліктного відновлення, зокрема у сфері формування, розподілу і використання фінансових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Билоткач В. Послезавтра: что делать с разрушенным Донбассом после войны / В. Билоткач, Ю. Городниченко, Т. Милованов, А. Талавера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biz.liga.net/all/all/stati/2809116-poslezavtra-chtodelat-s-razrushennym-donbassom-posle-voynu.htm>.
2. Власюк О.С. План Маршалла для України: економічні, реформаторські та зовнішньополітичні аспекти / О.С. Власюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/3-1435656687.pdf>.
3. Геєц В.М. К вопросу применения подходов «плана Маршалла» для Украины / В.М. Геєц // Экономика Украины. – 2015. – № 4. – С. 6–11.
4. Дейнеко Л.В. Ключевые аспекты «плана Маршалла» для Украины в промышленной сфере / Л.В. Дейнеко и др. // Экономика Украины. – 2015. – № 4. – С. 70–77.
5. Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mtot.gov.ua>.
6. Оцінка відновлення та розбудови миру. Аналіз впливу кризи та потреб на східній Україні. Том I: зведений звіт 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org.ua/images/RPA_V1_Ukr.pdf.
7. Оцінка відновлення та розбудови миру. Аналіз впливу кризи та потреб на східній Україні. Частина II: Звіти за компонентами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org.ua/images/documents/3766/RPA_V2_Ukr_.pdf.
8. Пидлуцкий О. Людвиг Эрхард: творец социальной рыночной экономики / О. Пидлуцкий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.zn.ua/SOCIETY/lyudvig_erhard_tvorets_sotsialnoy_rynochnoy_ekonomiki.html.
9. Полчанов А.Ю. Стан наукових досліджень з питань постконфліктного відновлення / А.Ю. Полчанов // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 6. – С. 46–51.
10. Полчанов А.Ю. Постконфліктне відновлення як система / А.Ю. Полчанов // Економіка та держава. – 2017. – № 5. – С. 33–39.
11. Про схвалення Концепції Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України : Розпорядження КМУ від 31.08.2016 № 892-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/892-2016-%D1%80>.
12. Створення нової спеціальності з постконфліктного врегулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.donnu.edu.ua/uk-ua/Pages/Stvorennya-novo%D1%97-spets%D1%96al%20nost%D1%96-z-postkonfl%D1%96ktnogo-vregulyuvannya.aspx>.
13. Шаров О.М. Вихід з кризи: уроки «плану Маршалла» та перспективи для України / О.М. Шаров // Економіка України. – 2014. – № 12. – С. 20–28.
14. Addison T. Murshed From Conflict to Reconstruction: Reviving the Social Contract Discussion / Tony Addison, S. Mansoob Murshed [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/dp200148.pdf>.
15. Collier P. Post-conflict risks / Collier P., Hoeffler A., Snderbom M. // Journal of Peace Research. – 2008. – Т. 45. – №. 4. – С. 461–478 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.csae.ox.ac.uk/workingpapers/pdfs/2006-12text.pdf>.
16. Collier P. Aid, policy and growth in post-conflict societies / Collier P., Hoeffler A. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.csae.ox.ac.uk/conferences/2002-UPaGiSSA/papers/Hoeffler-csae2002.pdf>.
17. Del Castillo G. Rebuilding War-Torn States: The Challenge of Post-Conflict Economic Reconstruction / Del Castillo G. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://books.google.com.ua/>.
18. Flores E. Democracy under the gun understanding postconflict economic recovery / Edward Flores T., Nooruddin I. // Journal of Conflict Resolution. – 2009. – Т. 53. – №. 1. – Р. 3–29 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0022002708326745>.

19. Humphreys M. Violent Conflict and the Millennium Development Goals: Diagnosis and Recommendations / Humphreys M., Varshney A. // Millennium Development Goals: Diagnosis and Recommendations. – 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.columbia.edu/~mh2245/papers1/HV.pdf>.
20. Tzifakis N. Postconflict Economic Reconstruction / Nikolaos Tzifakis [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pesd.princeton.edu/?q=node/260>.

Полчанов А. Ю.

Житомирський державний технологічний університет

ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ПОСТКОНФЛИКТНОГО ВОССТАНОВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Резюме

Статья посвящена изучению постконфликтного восстановления национальной экономики. Целью исследования является обоснование теоретических основ функционирования механизма восстановления национальной экономики после военного конфликта. По результатам обобщения публикаций по данной тематике были изучены приоритеты государственной политики по преодолению экономических последствий боевых действий, в частности в сфере занятости, модернизации промышленного потенциала, стимулирования деловой активности, внедрения инноваций. Выделены шесть составляющих механизма постконфликтного восстановления национальной экономики (нормативно-правовое, финансовое, организационное, информационное, кадровое и научно-методическое обеспечение), а также изучена взаимосвязь между ними. Не осталась без внимания исследования оценка разработанной Государственной целевой программы восстановления и развития мира в восточных регионах Украины, учитывая современное экономическое состояние страны.

Ключевые слова: военные конфликты, экономическое развитие, механизм, национальная экономика, постконфликтная экономика.

Polchanov A. Y.

Zhytomyr State Technological University

THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMY'S POST-CONFLICT RECOVERY

Summary

This article is devoted to studying the post-conflict recovery of the national economy. The aim of the investigation is the substantiation of the theoretical basis of recovery mechanism of national economy after armed conflict. As a result of analysis of summarizing publications in this field, the priorities of state policy to overcome the economic consequences of the war, including in the sphere of employment, modernization of industry potential, business activity stimulation, and implementation of innovation are studied. The author defines six components of post-conflict recovery mechanism: regulatory, financial, organizational, informational, personnel and scientific and methodological support, and investigated the relationship between them. The assessment of State Target Programme on Recovery and Peacebuilding in eastern regions of Ukraine taking into account the current economic situation of the country is not left without attention.

Keywords: military conflicts, economic growth, mechanism, national economy, post-conflict economy.

УДК 330.5:338.3

Рязанова Н. О.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ В ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Розглянуто чинники трансформації глобальної енергетики, у складі яких проаналізовано наслідки зростання попиту на електроенергію, дію на довкілля традиційної генерації в локальній і глобальній перспективах, визначено вплив викопних палив на здоров'я. Досліджено частку відновлюваних джерел енергії у світовому енерго- і електробалансі.

Ключові слова: відновлювані джерела енергії, традиційні джерела енергії, енергетика, генерація, електроенергія, енергія.

Постановка проблеми. З початку ХХІ ст. розвинені країни світу вступили в нову фазу свого промислового розвитку, однією з найважливіших рис якої стало формування нової технологічної платформи розвитку глобальної енергетики. Трансформація глобальної енергетики зумовлена необхідністю відповідати на цілу низку економічних, демографічних, кліматичних і технологічних викликів. Зростання населення, урбаніза-

ція, загальне підвищення якості життя – усе це істотно збільшує попит на послуги енергопостачання. Під впливом перелічених вище чинників з'являються нові тенденції розвитку глобальної енергетики. Відбувається зміна структури балансів виробництва і споживання електроенергії за рахунок збільшення частки безвуглецевих технологій (атомна енергетика і відновлювані джерела енергії). Водночас підвищується собівартість